
Розділ 1

ПОЛКОВНИК

* * *

— Хто ж ми, люди-и-и??? — голосив одноногий ветеран АТО, простягаючи руки до хмарного неба.

Біля нього вже почала збиратися юрба, і я побачив, що патруль крокує в його сторону, проявляючи увагу до бідолашного українця, якому відтягли його ліву кінцівку у госпіталі, або її відірвало ще там — чи десь під Дебальцевим, чи під Донецьком, а може, й десь на підступах до Луганська й Антрацита. Та війна мала багато адрес, як і жертв, що вже який рік своїм збентежено-несамовито-сумним поглядом дивляться з небес на мільйон разів проклятих, проте все ще живих творців Донбаського пекла.

На його шиї я побачив табличку з проханням допомогти захиснику батьківщини й пластикову баночку, в яку зворушливі кияни та гості столиці час від часу кидали гроші.

— Не чіпай мене! Руки ге-е-еть!!! — голос ветерана летів крізь юрбу, і на хвилюк мені стало видно, як один з патрульних намагається взяти бідолашного під руку та вивезти його з площі у напрямку, відомому всім тим, хто хоча б раз за життя мав справу з українською поліцією.

За інших обставин, скоріш за все, я промовчав би. З роками моє гіперболізоване почуття людської справедливості почало притуплюватися. Хоч як бажав я залишатися людяним, а життєвий досвід таврував на моїй совісті свої страшні клейма, що рубцювалися широкими, грубими шрамами, які вже не можливо було прибрати ані за допомоги пластичної хірургії, ані улесливими словами цілої армії психоаналіти-

ків. Я був одним із тих, кого містер Хемінгуей після тієї Першої війни назвав «утраченим поколінням», і нам залишалася тільки гірка пам'ять та неквапний рух уперед, без прогресу, ілюзій, жаданих надій. Ми кричали про «сильну руку», яка б навела порядок у нашому спільному домі, але цинізм усієї правди полягав лишень в тому, що поки така ж «сильна рука» гримала своїми «Градами» та «Ураганами» на східних кордонах України, жоден з наших доморощених політиканів так і не спромігся стиснути свій кволий кулачок. Ми були приречені і чекали смерті тирана, наче жаданої манни з небес. Але що далі рухали по життю, то краще усвідомлювали, що той кремлівський перевертень приготувався до вічного царства.

— Куди ж ви мене тягнете, йолопи?! Відпустіть негайно! Я... — короткий удар у ділянку селезінки, вправно проведений патрульним, обірвав голос відчаю ветерана. І тут він заплакав.

Він не верещав в істериці, як це бува робили його ж фронтові побратими. Він не заходився в риданнях, дуже схожих на ті, що бездушна машина війни виривала з грудей їхніх жінок, матерів, коханих та малолітніх дітей. Він просто стиснув зуби, а з його правого, понівеченого катарактою ока, тонким струмком болю та образи котилася солоня, гірка чоловіча сльоза. Я не мав бажання встановлювати класову справедливість, але поборотися за справедливість людську було, апріорі, моєю прерогативою. Тим паче, що я вже давно не грав на тому полі.

Розштовхуючи поборників безкоштовного дійства, я наблизився до патрульних. Їх було троє. Один з них повернувся до мене і витріщився якимись аж занадто випуклими оченятами. Його ліва щока грала нервовим тиком, і я не міг зрозуміти, чи то було вроджене сіпання, чи вже набуте за життя.

— Чого вам, громадянине? — жбурнув він своїми непривітними словами, наче жменею насіння.

— Не чого, а кого, — так само з гонором і відразую відповів йому я.

— Ви крик свій в сраку собі засуньте! Чи, може, хочете йому компанію скласти? — інший поліціант, що стояв поруч з ветераном, почав наближатися до мене.

— Звісно ж, що буду йому компанією, — відповів я. — Але, пробачте хлопці, вас ми з собою не візьмемо.

Шакалина, ница посмішка відкрила вуста патрульних. В їхніх очах майоріло величезне бажання зіграти зі мною в якусь з їхніх улюблених ігор, результатом яких могли стати побої, знущання та психічний розлад.

Того дня я мав намір зіпсувати їм настрої і зробив це з особливим задоволенням.

Я був садистом у відносинах з міліціантами, а пізніше поліціантами, напевно, ще з далеких років, що так весело котилися з життєвого пагорбу за часів діда Кучми. Згадка про ті тепер вже навіки втрачені миті завжди гріє моє холодне нутро щастям і спокоєм, який ніколи й нізащо не повернути моєму кволому мозку.

— Геть звідси! — гаркнув патрульний.

Котяча посмішка, рух вперед, і ось я вже тикну моє посвідчення йому в обличчя. Далі приходять ті декілька десятків секунд, без яких я давно не являю свого спілкування з правоохоронними органами. Я відслідковую момент зміни фізіономії патрульного, його подив, розуміння можливості й серйозності наслідків, миттєве небажання покоритися долі та волі старшого за званням, який, до того ж, представляє не якусь там поліцію, а саме Відомство. Звичайно, що не завжди на моєму шляху траплялися люди з розумом в голові. Помічало моє око й інакших, крикливих, войовничих, хитрих та жорстоких. Деякі намагалися мене навіть бити, за що були покарані як фізично, так і морально. Розумні ж знали, що жарти з Відомством несли в собі небезпеку, як і сама ця установа, що плела таємну й ефективну мережу на теренах України в останні роки війни.

Бува мені закидають, що я звичайнісінький нахаба, вискочень, та й сам належу до тих самих правоохоронних органів. Але на це я звик відповідати, що моє життя належить виключ-

но науці. Все інше стосувалося мене і тих моїх керівників, виконання чийх наказів становили саму основу невдячної професії, обраної мною серцем і аж ніяк голосом розуму.

— Відпустити його! — я не кричав, а просто віддавав наказ, як звук це робити старший за званням і досвідом.

Мовчання не затягнулося на довго. Підійшов інший патрульний, який виявився лейтенантом, я зміряв його своїм керівним поглядом, він заглянув у моє посвідчення, миттєво прикинув усі «за» та «проти» і гаркнув на підлеглого, що залишався з ветераном:

— Відпусти його! За мною!

Більше він не сказав ані слова, крокуючи у напрямку Михайлівської площі, повз будівлю, в якій йому ніколи не судилося мати власного кабінету. І в ту мить я був готовий укласти парі на цілий спадок заморських шейхів, що він таки хотів туди потрапити, але то було нездійснене бажання, фантом демократичної рівності, зла посмішка корумпованої батьківщини. Ми усі грали в гру, яку пропонувала нам наша ментальність та вкрай вигідне, проте таке небезпечне, геополітичне положення самої країни. Пристосуванці йшли до верху в той час, як патріоти клали свої голови. Нас називали українцями, хохлами, малоросами, бандерівцями, фашистами, карателями та, врешті-решт, хунтою, але правда була лишень в тому, що ми просто хотіли жити у своєму домі, з якого нас гнали кулеметні черги московського царя та неспроможність світової спільноти придушити його скалічені бажання.

— Навіщо ви це зробили? — ветеран витер сльозу і подивився на мене.

У тому погляді я не помітив вдячності, доброзичливості або ж пошани. Його очі сповідували тільки одну насторогу, бо таким цього вчорашнього солдата зробила щоденна боротьба, де не було сподівань на державу, її чиновників, суди, правоохоронців, месій і реформаторів, тим паче на політиканів-балакунів, котрими рясніли Печерські пагорби. Можливо, колись він теж був щасливий, молодий, здоровий. Мабуть, вистачало в ньому й оптимізму, який розвіяв холод-